Gemeente Gouda

raadsmemo

aan	de gemeenteraad
onderwerp	Natuurinclusief bouwen
van	het college van burgemeester en wethouders
datum	16 juni 2026
zaaknummer	1656408

memo

Samenvatting

Als gevolg van de motie ‘11.05 M – PvdD Natuurinclusief bouwen verankeren’ heeft het college de beleidsregel natuurinclusief bouwen vastgesteld. De beleidsregel beschrijft nieuw gemeentelijk beleid op het gebied van natuurinclusief bouwen en zal in de toekomst worden opgenomen in het omgevingsplan. Het beleid geldt zowel bij woningbouw als bij de bouw van maatschappelijke en commerciële gebouwen. Bouwontwikkelaars dienen een volledig leefgebied voor een vastgestelde lijst van planten- en diersoorten te creëren. Onder een volledig leefgebied wordt verstaan dat alle essentiële functies voor een bepaalde soort aanwezig moeten zijn, zoals locaties waar zij zich voort kunnen planten, waar zij voedsel kunnen verzamelen, kunnen schuilen tegen predatoren en zich veilig kunnen verplaatsen naar de directe omgeving. De beleidsregel helpt bouwontwikkelaars bij de keuze in soorten en maatregelen. Natuurinclusief bouwen heeft als doel om de biodiversiteit te bevorderen en zal ook de gezondheid van inwoners en het aanpassen aan een veranderend klimaat ten goede komen. De beleidsregel leidt niet tot vertraging van de woningbouw in Gouda.

Doel

Informeren van de raad over de vaststelling van de beleidsregel natuurinclusief bouwen.

1 Aanleiding

In juli 2024 nam de gemeenteraad motie 11.05. M – PvdD Natuurinclusief bouwen verankeren aan. De motie riep het college op om natuurinclusief bouwen steviger te verankeren in het gemeentelijke beleid. Nieuw beleid mag de woningopgave niet vertragen. Een verkenning volgde, waarin werd onderzocht welk relevant beleid er al bestaat in Gouda, hoe andere gemeenten invulling geven aan natuurinclusief bouwen en hoe nieuw beleid op het gebied van natuurinclusief bouwen er in grote lijnen uit zou kunnen zien. Ook werd er gesproken met interne stakeholders. De raad is over de verkenning geïnformeerd (zie dossiernummer 1310110, 18-02-2025).

Uit de verkenning bleek dat natuurinclusief bouwen momenteel onvoldoende verankerd is in het Goudse beleid en dat nieuw beleid zal worden opgesteld. Daaropvolgend is de bijgevoegde beleidsregel natuurinclusief bouwen opgesteld, die op termijn moet landen in het omgevingsplan.

Aanvullende informatie

<u>Achterliggend beleid en wet- en regelgeving</u>

Groen en biodiversiteit zijn terugkerende thema’s in de Goudse Omgevingsvisie. Biodiversiteit komt ook terug in passages die betrekking hebben op de bouw. In het thema ‘Florerende stad’ wordt beschreven dat er bij nieuwbouw voldoende aandacht moet zijn voor het behouden en versterken van biodiversiteit (citaat: “denk bijv. aan bouwen met nestvoorzieningen, groene daken en groene muren”). In het thema ‘Gezonde groen-blauwe stad’ wordt ook gelinkt naar de waarde van biodiversiteit bij stedelijke ontwikkelingen. In 2021 koos de gemeente voor het meest ambitieuze scenario ‘koploper’ uit de notitie ‘Ambities en scenario’s biodiversiteit Gouda’. Een voortvloeisel hiervan is het opstellen van het reeds vastgestelde Programma Groen: Biodiversiteit. In dit programma is een uitvoeringsprogramma opgenomen met mogelijk te nemen maatregelen. Een

van deze maatregelen is het onderzoeken of er Gouds beleid voor natuurinclusief bouwen opgesteld kan worden.

Landelijke en Europese wet- en regelgeving vertalen beleidsambities over de bescherming van groen en biodiversiteit in juridische regels. In de nieuwe Europese natuurherstelverordening is een artikel opgenomen dat specifiek gericht is op de bescherming van groen en bomen in stedelijke omgevingen. De Habitat- en Vogelrichtlijn dienen om specifieke planten- en diersoorten en landschapstypen te beschermen. Onder de beschermde diersoorten vallen verschillende diersoorten die in en nabij huizen leven, zoals vleermuizen, de huismus en de gierzwaluw.

De beleidsregel
Het opstellen van de Goudse beleidsregel natuurinclusief bouwen is een logische vervolgstap. Bij het opstellen van de beleidsregel is gebruik gemaakt van de kennis en ervaringen van andere gemeenten. De beleidsregel geldt voor alle grotere bouwontwikkelingen in Gouda. Bouwers kiezen doelsoorten (vastgelegde planten- en diersoorten) en creëren via natuurinclusieve maatregelen een volledig leefgebied voor deze soorten. Een ‘volledig leefgebied’ is pas bereikt als alle essentiële functies voor een bepaalde soort aanwezig zijn. Oftewel als de betreffende soort zich kan voortplanten, kan eten, kan schuilen en de soort zich naar het omringende gebied kan verplaatsen. De beleidsregel helpt bouwontwikkelaars bij het selecteren van doelsoorten en van natuurinclusieve maatregelen. Het bevat ook tabellen waarin men kan opzoeken welke maatregelen voor welke soorten mogelijk zijn en factsheets per soort die de ecologie van die soort beschrijven.

De beleidsregel heeft als hoofddoel om de biodiversiteit te verbeteren. Het draagt ook bij aan verbeteren van de mentale en fysieke gezondheid van bewoners van de stad, o.a. door het reduceren van stress, het stimuleren van beweging, het bijdragen aan een optimale ontwikkeling van kinderen en het aanzetten tot sociaal contact. Natuurinclusief bouwen helpt ook tegen de gevolgen van een veranderend klimaat, zoals hittestress en wateroverlast. Woningen omringd door groen en water hebben een hogere WOZ-waarde. Tot slot helpt een gezonde biodiversiteit bij het in toom houden van plaagdieren zoals muizen, ratten, muggen en eikenprocessierupsen.

Woningbouw
Natuurinclusief bouwen gaat dus ook gelden bij woningbouw. De oorspronkelijke motie gaf specifiek mee dat nieuw beleid de woningopgave niet mocht vertragen. Vertraging treedt meestal op wanneer in latere fases beschermde soorten worden gevonden of wanneer in latere fasen aanvullende of onduidelijke eisen worden meegegeven. Door deze beleidsregel wordt natuurinclusief bouwen vanaf het begin van het bouwproces goed meegenomen. De eisen maken het voor bouwontwikkelaars duidelijk wanneer zij voldoen aan het beleid. Tegelijkertijd biedt het voldoende ruimte voor het leveren van maatwerk. Daarom is de verwachting dat de beleidsregel niet leidt tot vertraging van de woningbouw.

Bij grote bouwende partijen (zoals Heijmans) is natuurinclusief bouwen al de norm. Eind 2024 schrapte het vorige kabinet het plan om landelijk regels in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) op te nemen over de inbouw van nestkasten voor gebouwbewonende diersoorten. Niet alleen natuurorganisaties waren hierover teleurgesteld, ook de bouwsector reageerde afwijzend[1] en gaf aan in de toekomst door te blijven gaan met natuurinclusief bouwen. Na een aangenomen motie om de verplichting alsnog op te nemen in het Bbl, is de minister akkoord gegaan met een verplichting voor utiliteitsgebouwen.[2]

Bijlagen(n):
Bijlage 1 Beleidsregel natuurinclusief bouwen
Bijlage 2 Toetsingsdocument natuurinclusief bouwen

[1] Nestvoorzieningen uit Bbl: 'Dooie mus' voor Mona Keijzer - Bouw en Uitvoering
[2] Kamerbrief uitvoering motie over nestgelegenheden in Besluit bouwwerken leefomgeving | Rijksoverheid.nl